

Warszawa, 15.09.2023

dr hab. Małgorzata Dragan, prof. UW  
Katedra Psychologii Zdrowia i Rehabilitacji  
Wydział Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Julii Marii Balcerowskiej**  
**pt. *"Osobowościowe uwarunkowania problematycznego korzystania z portali społecznościowych – rola narcyzmu i związanych z nim motywów Ja"***  
**(przygotowanej pod kierunkiem prof. dr hab. Beaty Pastwy-Wojciechowskiej,**  
**Uniwersytet Gdański)**

W przedstawionej mi do recenzji pracy doktorskiej, jej Autorka, p. Julia Balcerowska, podjęła się próby analizy osobowościowych uwarunkowań problemowego korzystania z mediów społecznościowych – a konkretnie pochyliła się nad zagadnieniem narcyzmu i motywów Ja z nim związanych. Na pracę składa się cykl pięciu artykułów naukowych napisanych w języku angielskim, opublikowanych w bardzo dobrych czasopismach fachowych. Teksty te przeszły oczywiście w wydawnictwach proces recenzyjny, zanim zostały zaakceptowane do druku. Są to publikacje zespołowe, wieloautorskie, a w aż czterech z nich pierwszą autorką jest p. Julia Balcerowska. Artykuły zostały uzupełnione o stosunkowo obszerne wprowadzenie (tym razem w języku polskim), w którym Autorka zaprezentowała założenia przeprowadzonych badań, ich cele, hipotezy i pytania badawcze, wyniki, a także wnioski i implikacje praktyczne.

Na samym wstępie swojej recenzji chciałabym od razu podkreślić, że przedstawioną mi do oceny pracę uważam za wysokiej jakości, dojrzałe dzieło naukowe. To praca z rodzaju tych, co do których nie ma się większych zastrzeżeń. Na szczególne docenienie, w mojej opinii, zasługują cztery kwestie. Po pierwsze, Autorka zrealizowała badania w ramach zespołu badawczego, stając się liderką w przypadku aż czterech artykułów w języku angielskim. Na tym etapie kariery naukowej jest to osiągnięcie wręcz wybitne. A ponadto zaświadcza ono o umiejętności pracy w zespole i współpracy naukowej, w tym o charakterze międzyuczelnianym i międzynarodowym, która to umiejętność jest jedną z kluczowych w pracy naukowca działającego we współczesnym świecie. Po drugie, wywód teoretyczny, zaprezentowany przez

Autorkę we wprowadzeniu, a także w publikacjach składających się na cykl w ramach rozprawy doktorskiej, jest niezwykle klarowny, systematyczny i logiczny. Konsekwentnie zapoznajemy się z kolejnymi krokami rozumowania, które legło u podłoża przeprowadzonych badań, prezentowanych w kolejnych publikacjach. Po trzecie, Autorka jasno wskazuje, że część badań ma charakter replikacyjny, a w mojej opinii badania tego typu, w dzisiejszych czasach, zwłaszcza w obrębie psychologii, mają znaczenie absolutnie kluczowe. Świadomość znaczenia przeprowadzonych badań oraz myślenie krytyczne, jakie zaprezentowała Autorka, wskazują na jej dojrzałość jako badaczki – posiadającej pogłębioną wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii, a także odpowiedni warsztat badawczy i umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Po czwarte zaś, należy również podkreślić, że na realizację projektu badawczego Autorka pozyskała prestiżowy grant Narodowego Centrum Nauki Preludium 19, co jest znaczącym osiągnięciem, które dotyczy wybitnych młodych uczonych.

Korzystanie z mediów społecznościowych w sposób patologiczny, wpływający negatywnie na funkcjonowanie, jest oczywiście niezwykle ważnym współcześnie problemem społecznym. Autorka nie tylko nakreśliła to zagadnienie, ale także wykazuje świadomość dotyczącą terminologii opisującej zjawisko. Dzięki przeprowadzonemu cyklowi badań osiągnęła założony cel pewnej integracji ich wyników oraz pogłębienia wiedzy o naturze badanego fenomenu, w szczególności zaś wybranych motywów osobowościowych i związanych z nimi mechanizmów gratyfikacji. Wyniki wskazujące na związek pomiędzy problematycznym korzystaniem z portali społecznościowych i obniżonym poziomem stabilności emocjonalnej i sumienności oraz niską samooceną, niską samoskutecznością i lękiem społecznym doprowadziły do sformułowania bardziej ogólnego wniosku o zakłóconej samoregulacji u osób borykających się z problemem problematycznego korzystania z (różnych) serwisów społecznościowych. To ważny wkład do współczesnej wiedzy ogólnej na temat zachowań nałogowych, w której podkreśla się znaczenie mechanizmów samoregulacyjnych. Analizy wyników przeprowadzonych w ramach projektu dalszych badań potwierdziły rolę narcyzmu jako zmiennej wyjaśniającej mechanizmy rozwoju problemowego korzystania z portali społecznościowych oraz ujawniły znaczenie wzmacniania i ochrony Ja w tym modelu. Autorka konkluduje, podsumowując uzyskane we wszystkich zaprezentowanych badaniach wyniki, że w szczególności istotne mogą być tu aspekty narcystyczne związane z motywem ochrony Ja; wyjaśnia on tendencje eskapistyczne w problematycznym korzystaniu z mediów społecznościowych, wiążące się z radzeniem sobie z negatywnymi emocjami wynikającymi z doświadczanych trudności w świecie realnym, poza Internetem. W tym miejscu wywodu teoretycznego zauważam pewien niedostatek, a mianowicie brak odniesienia do szerszego

spektrum badań nad różnymi aspektami samoregulacji w zachowaniach nałogowych, w kontekście krytycznej refleksji odnośnie do miejsca samego konstruktu, jakim jest narcyzm, w procesie samoregulacji. Być może jednak jest to zadanie, którego Autorka będzie mogła się podjąć na dalszych etapach ścieżki naukowej, do czego bardzo zachęcam. Taka refleksja, odnosząca się do próby integracji wiedzy na temat mechanizmów psychicznych stanowiących o naturze samoregulacji w zachowaniach nałogowych, jest, jak sadzę, niezbędna na obecnym etapie rozwoju badań z tego zakresu. Wspaniale, że Autorka planuje i już prowadzi dalsze badania dotyczące analizowanych zjawisk.

Może nie kluczowym, ale ważnym elementem przedstawionej do recenzji rozprawy doktorskiej p. Julii Balcerowskiej jest analiza własności psychometrycznych krótkich skal do pomiaru problematycznego korzystania z portali społecznościowych. Ponadto, Autorka omawia ograniczenia przeprowadzonych badań, wpływające na możliwości wnioskowania. Wskazuje także implikacje praktyczne, które mogą być wynikiem zrealizowanego projektu doktorskiego. To ważne - chociaż wydaje się, że oczywiste - elementy dobrze napisanej rozprawy doktorskiej z zakresu psychologii klinicznej.

### **Podsumowanie i wniosek końcowy**

Rozprawę doktorską p. Julii Balcerowskiej – w aspekcie teoretycznym, jak i empirycznym – oceniam bardzo wysoko. **Sądzę, że ta rozprawa zasługuje na więcej niż ocena bardzo dobra. Jest to praca zdecydowanie wyróżniająca się, co uzasadnię także w odrębnym wniosku.** Uważam także, że Autorka posiada odpowiednie kompetencje badawcze, przekraczające nawet oczekiwania formułowane względem kandydatów do stopnia doktora. Przedstawiona dysertacja zdecydowanie wskazuje na dojrzałość naukową Autorki, jej pogłębioną wiedzę teoretyczną i samodzielność w prowadzeniu pracy naukowej. Przedstawione w pracy badania i analiza płynących z ich wyników wniosków zdecydowanie pozwala na stwierdzenie, że praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego **Stwierdzam więc, że przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W związku z tym uważam, że Pani mgr Julia Balcerowska powinna zostać dopuszczona do dalszych etapów postępowania doktorskiego.**